

9 (249).
BARUNAK PAPAZYAN'IN HİKÂYESİ
(1906, Yozgat doğumlu)
ÇAT KÖYÜ'NDEN İNCEYAN SAMVEL

1915 yılında, Yozgat'ın Boğazlıyan kasabasından bizi kesmeye götürdüklerinde, Çat Köyü'ndeki Ermenileri de köyden çıkarırlar; Çat köyü, köyümüze bir buçuk saat mesafedeydi. Çat Köyü'nün erkeklerini de, ellerini bağlayarak vadiye, öldürmeye götürürler. Bir babayla oğlunu da ellerinden birbirine bağlamışlardır. Oğul, Samvel der ki: "Baba ben kaçacağım; baltayla öldürülmek istemiyorum; kurşunlanarak öleyim daha iyi."

Samvel bir yolunu bulup ellerindeki bağları çözer ve kaçar. Ertesi gün köye ulaşır; bir Türkün evine girer; duvarda asılı duran tüfeği ve fişekleri alarak mutfığa girer; bir yufka alıp yiyerek uzaklaşır. Yolda görür ki, 4 Türk jandarma şarkı söyleyerek Ermenilerden gaspedilen mallarla geliyor; kendisine şöyle derler: "Başı beylik, malı yağma, Ermeni!"

Gözünü sevdiğimin Samvel'i bir kurşunla iki jandarmayı, sonra da diğer ikisini öldürür; hepsi ölürler. Samvel onların tüfeklerini de alır ve ormana girer.

Başka Ermeni gençleri de kaçıp ormana gelir; Samvel'in birliği 360 kişi olur. Bunlar Türk ağalara bir yazı yazıp "bize şunu ver, bize bunu ver!" diye onları tehdit ederler. Böyle beş yıl boyunca Samvel kendi cesurlar birliğiyle Türkleri katletmiştir. Samvel'in birliğinde dövüşen bir de kız vardı; Samvel onunla evlenir.

Mütareke sırasında Kemal iktidara gelir; dünya sükûnete kavuşur. Ermeniler evlerine geri dönerler. Kemal, Karapet Sarafyan'ı çağırır ve ona der ki: "Samvel beş yıl boyunca katliam yaptı. Türklerin yaptığını o da yaptı; haklıydı. Şimdi bir yazı yazıyorum; Samvel silahını bıraksın; yeter artık. Samvel gelsin; onu istediği ülkeye göndereyim, orada yaşasın."

Kemal Sarafyan'ın yanına dört asker verir; beraber giderler. Bu sırada Samvel bir Türk köyünü kuşatmış, kendisi de bir mağarada oturmuştu. Sarafyan Samvel'e haber gönderir. Samvel de der ki: "İçeri gelsin."

Karabet Sarafyan içeri girip Samvel'in oturmuş olduğunu görür; Türk zabıtları ise elleri enselerinde ayakta duruyor ve Samvel'in emir verip evlerini yaktırmasını bekliyorlar.

Samvel, Karapet Sarafyan'ı görür ve elini öper. Karapet der ki: "Bak oğlum, Kemal bu mektubu sana vermemi tembiledi. Kemal silah bırakmanı istedi. Kendisine gidersen seni istediğin ülkeye gönderecek."

Samvel şöyle cevap verir: "Yahu baba, silahımı Türke teslim edeyim ki, beni öldürsün öyle mi? Kollarım varolduğu müddetçe, ben dövüşeceğim."

Sarafyan jandarmalarla birlikte Ankara'ya gelir ve olanları Kemal'e anlatır.

O dönemde Fransızlar Kilikya'daydı. Fransız Ordusu oradaydı. Samvel arkadaşlarına: "Çocuklar, kalkın! Kilikya'ya gidelim!" der.

Samvel'in karısı o gece bir erkek çocuk doğurur. Bunun üzerine askerleri "Bebeği de yanımıza alalım" derler. Samvel ise "Çocuk başımıza dert olur; üç kilo et için 360 kişiyi tehlikeye atamam" der.

Samvel yiğitleriyle mağaradan çıkar; Kayseri'ye inerler. Türkler onları takip etmektedir ve Samvel'in saklandığı yerden çıktığını görmüşlerdir. Türkler onu kuşatırlar. Ama o, o kadar usta bir nişancıydı ki, üç yüz metreden bir yumurtayı tam ortasından vururdu. Türkler onları görüp korkarak derler ki: "bunlar yamyam; gün ağarınca bizi katlederler. İyisi mi kuşatma çemberini açalım; dışarı çıksınlar." Türk askerleri ikiye ayrılır; Samvel ise arkadaşlarıyla dışarı çıkar ve Kilikya'ya ulaşır. Samvel gidip Fransız General'in huzuruna çıkar ve der ki: "Biz ve siz Hristiyanız."

General şöyle cevap verir: "Silahlarınızı, elbiselerinizi değiştirin; ordumuza katılın. Cahan nehri üzerinde bir köprü var; yarın Türklerin treni sabah saat altıda gelip o köprüden geçecek. İşlerini bitirmemiz lazım."

Samvel de "Ben o köprüyü bu gece ortadan kaldırıyorum" der.

Kar yağmış her yeri kaplamıştı. Samvel dört kişiye beyaz gömlekler giydirir ve "İki kişi köprünü öbür tarafına geçecek, iki kişi de bu tarafta kalacak; patlayıcının fitilini bağlayıp köprüyü havaya uçuracaksınız" der.

Çocuklar giderler. Türk nöbetçiler de uyuyakalmıştır. Çocuklar hazırlıkları tamamlarlar. Sabah saat altıda tren gelir ve köprüyle birlikte havaya uçar. Samvel Fransız General'e gider ve "köprü havaya uçurulmuştur" der.

General şaşırılmıştır. Uçaklar gönderir. Onlar da köprünün yerinde olmadığını tespit ederler. General düşünür: "Bunlara üniforma ve silah versem, çok ateşlidirler; adam yerler." Samvel ve adamları kışlaya doluşurlar; ama Fransız General onlara ne silah verir ne de üniforma: Samvel der ki: "Ben bir Hristiyan olarak sana teslim oldum; ama sen bana ihanet ettin. Kapıları aç! Adamlarıma dağılmalarını söyleyeceğim." Samvel beyin kanaması geçirip ölür.